

770
— let —
Havlíčkův Brod
Tady žije příběh.

Plamínek života

Petr Bobek

*povídková adaptace pověsti
O původu založení postního požehnání
„Miserere“ v Německém Brodě*

Plamínek života

Když se narodíme, každému z nás se zapálí svíčka. Není ale obyčejná. I kdyby na ni foukal sebevětší víchř, nezhasne. Hoří totiž plamínkem života, a to po celou dobu, kdy jsme na světě.

Já, Anna Rejnovská, jsem jich pomohla zapálit hodně. Říkalo se mi porodní bába a byla jsem oporou maminkám, aby se jejich dítě narodilo v pořádku. Když se blížila chvíle, kdy mělo přijít na svět, lidé pro mě poslali a já běžela se vším pomoci. Každé miminko jsem pak vzala do náruče a podívala se mu do očí. A když jsme ho poprvé umyli, nechala jsem si na památku zbytek mýdla. Proč? To je jednoduché: bylo pro mě připomínkou narozeného života. Mýdlo jsem obracela v dlaních a přitom věděla, že jsem opět zapálila jednu svíčku.

Jak už jsem psala, ty svíčky jsou ohromně zvláštní. Každý z nás jednu máme — uloženou v tajemné místnosti kdesi na světě. Dostaneme ji až potom, co umřeme. Dřív ne, a to z jednoho prostého důvodu: aby nám svítila na cestu. Po smrti totiž začínáme putovat tmou a ta svíčka bude to jediné, co máme a co nám posvítí. Přitom záleží jen na nás, jak silně bude planout — když žijeme dobrý život, tak hodně a my dojdeme daleko, když naopak žijeme špatný život nebo když o nás ostatní říkají ošklivé věci, tak naopak málo a my budeme pořád bloudit ve tmě.

A právě o tom bych chtěla vyprávět na těchto řádcích, které píši těsně před svou smrtí. Celý ten tajuplný příběh se začal odehrávat v těžkých časech. Brodem a nejen jím obcházela těžká, nakažlivá nemoc. Stačilo jen vyslovit její jméno a všichni se báli. Jmenovala se mor.

Tehdy jsem bydlela v domě na německobrodském náměstí a všechno bylo zvláštní už od začátku — alespoň v tom smyslu, že tentokrát jsem nepomáhala na svět žádnému dítěti, ale někdo naopak jedno přinesl mně.

Byla temná noc. Někdo zaklepal na dveře.

„Buch, buch, buch!“

Klepání se rozléhalo tichým domem a hned nato se ozvalo znovu:

„Buch, buch, buch!“

Moje služebná Lenorka neochotně vzala svítilnu, zamručela: „Kdo to jenom může být?“ a šla se podívat ven.

Já na ni čekala v domě. Když se vrátila, nemohla jsem uvěřit vlastním očím. Světe, div se, v náručí držela dítě. No opravdu! Sotva dvouletého chlapečka. Okamžitě mi vyprávěla, že když předtím otevřela dveře, venku uviděla muže oblečeného do černého kabátu a s černým kloboukem na hlavě. Vypadal tajemně. Chvilí si jí nevšímal, protože utěšoval děťátko, které držel. Pak se ale na starou, bělovlasou služebnou zadíval.

Řekl, že hledá Annu Rejnovskou. Když se Lenorka zeptala, co chce a kdo vlastně je, odpověděl, že maminka chlapce, kterého chová a který se jmenuje Jiří, zemřela kvůli moru. A mne, Annu Rejnovskou, jeden přítel prosí, ať si děťátko vezmu.

„Aby nezůstal u cizích,“ měl muž ještě dodat.

Lenorka si dítě pochovala. Přitom si nevšímla, že ten tajemný cizinec zatím zmizel. Nebylo po něm vidu ani slechu, jako by se sám proměnil ve tmu. Mojí služebné tak nezbývalo nic jiného, než Jiříka vzít domů.

Když mi ho podala, natáhla jsem se pro něho a zadívala se mu do očí. Dělal jsem to tak vždycky, u každého děťátka. Musím říct, že krásnější pohled pro mě neexistoval. A jak jsem na něho hleděla, najednou jsem si toho všimla. No ovšem! Ve tvářích a očích všech dětí bývá kousek jejich rodičů. Já tuhle tvář i oči poznala! Viděla jsem v nich přesně, kdo je Jiříkův otec.

„Bernard,“ řekla jsem Lenorce. „Jeho otec se jmenuje Bernard Kuchovský. Vzpomínáš si na něj?“

„Vzpomínám,“ odpověděla služebná. „Vlastní rodiče mu řekli ošklivé věci a on od nich odešel.“

Vybavila jsem si, že i já se na Bernarda kdysi zlobila a pohádala se s ním. Ale potom jsem ho chtěla najít. Bohužel neúspěšně. Najednou jsem ale měla naději, že se uvidíme, protože si pro dítě určitě přijde.

A tak jsem na něho čekala. Čas plynul, někdy se i hnal jako voda v nedaleké Sázavě, ale Bernard pořád nikde.

Jiřík zatím vyrostl. Byl z něho krásný chlapec. Věřím, že se u mě měl dobře a nic mu nechybělo. Tedy až na jeho tatínka. Často ho vyhlížel. Dokonce chodil k horní bráně, odkud se vyjíždělo na Prahu. Moc si přál, aby přišel.

Vím, že tehdy byl chlapec u brány také. Místo blízkého člověka ale uviděl něco jiného.

Na náměstí vypukl požár. A co bylo nejhorší, oheň hořel hned vedle našeho domu.

Jiřík se polekal a okamžitě se k našemu obydlí rozběhl. Hlavně proto, aby zachránil Lenorku, která zůstala v domě. A také tam měl podobiznu tatínka — jedinou památku, kterou na něho měl a o kterou nemohl přijít.

Utíkal, co mu síly stačily a bez váhání vběhl do domu. Ten už opravdu začal hořet.

Já jsem dorazila jen chvíli po něm. Chtěla jsem běžet dovnitř také, ale sousedé mě zarazili. A pak jsem ho uviděla. Toho muže. Prodral se ke mně davem. Na první pohled jsem jej poznala. Byl podobný chlapci, kterého jsem vychovávala.

Bernard Kuchovský.

„Kde je můj syn?“ zeptal se. „Dnes jsem si pro něho přijel.“

Věřte mi, že k odpovědi jsem musela sebrat veškerou odvahu.

„Je... je v domě.“

Bernard se vyděsil. Věděl, že musí svého syna zachránit.

Tehdy jsem pochopila, že to nejcennější, co člověk může udělat, je obětovat se pro druhé.

Bernard se na mě ještě jednou podíval. Bylo to naposled, co jsme se viděli.

Šel pomoci synovi, ale sám v hořícím domě přišel o život. Zato Jiřík s Lenorkou se dostali ven. Zachránili se. Chlapec z ohně vynesl i tatínkovu podobiznu.

Ten den a tou událostí se můj život nadobro změnil.

Přišla jsem o majetek a ztratila jsem blízkého přítele. Na Bernarda pořád myslím a z jeho osudu jsem smutná. Nikdy jsem jeho synkovi nedokázala říct pravdu. Tu si přečte až v tomto dopise. Kromě obrázku tatínka to bude jediná památka na něho. Zatím pořád věří, že je naživu.

Jediný, kdo zná skutečnost (kromě mě), je Lenorka.

Není to dávno, co jsme si o tom povídaly. Svěřila jsem se jí i s tím, o čem přemítám pořád dokola a co mi nedává spát. Totiž jestli za Bernardovu smrt nemohlo i to, jak

se v dávné době pohádal s rodiči, a ti mu řekli spoustu špatného. Někdy i jedno slovo dokáže druhého zranit a ublížit mu. Přivolat na něho neštěstí. Nebo rovnou narušit plamínek života, který najednou může svítit méně. A člověk, kterému patří, kvůli tomu po své smrti bloudí ve tmě.

Mluvila jsem o tom s Lenorkou a najednou mě to napadlo — jak zařídit, aby se Bernardův plamen zase rozhořel pořádně. Po dlouhé době jsem se musela usmát! „Dostala jsem nápad, Lenorko,“ pronesla jsem nadšeně.

„Jaký?“ zeptala se služebná.

A já jí všechno pověděla:

„Lidé jsou na sebe někdy zlí a řeknou si ošklivé věci. Někdy to může mít hrozné následky. A myslím, že něco podobného se stalo i tady. Bernard přišel o život a teď určitě nemůže ve tmě najít cestu, protože jeho plamínek se poškodil ošklivou hádkou s rodiči. Jsem o tom přesvědčená. Ale nenechám to tak. Pomůžu mu. Půjdu do našeho kostela a zapálím tam za něho svíčku, aby se jeho plamínek zase rozhořel naplno. A nechám jich v chrámu na posvátném místě rozsvěcet tolik, kolik bude potřeba.“

A přesně to jsem udělala.

Proto právě teď (když vím, že můj čas na tomto světě se pomalu naplňuje) odcházím šťastná a s krásným pocitem — s pocitem, že jsem zachránila nešťastného přítele. A také jsem snad ukázala, jak i ostatní mohou pomoci dalším nebožákům. Dopisuji tyto řádky. A už už se natahuji po své vlastní svíci, abych si posvítila na dalekou cestu na onen svět. Už ji mám před sebou. A svítí krásným, silným plamenem. Snad proto, že jsem se celý život sama snažila rozdávat světlo — čím více ho dáme, tím více ho sami dostaneme.

Dávala jsem ho hlavně tím, že jsem pomáhala na svět dětem. Těch byly stovky. Dá se to spočítat podle soudku mýdel, který je tady přede mnou a na který se dívám. Jak jsem psala, mýdlo jsem si vzala po koupání každého novorozence. Na památku života, který jsem pomohla přivést. Mnoho mýdel za každé děťátko. Mnoho mou rukou zapálených plamíneků.

